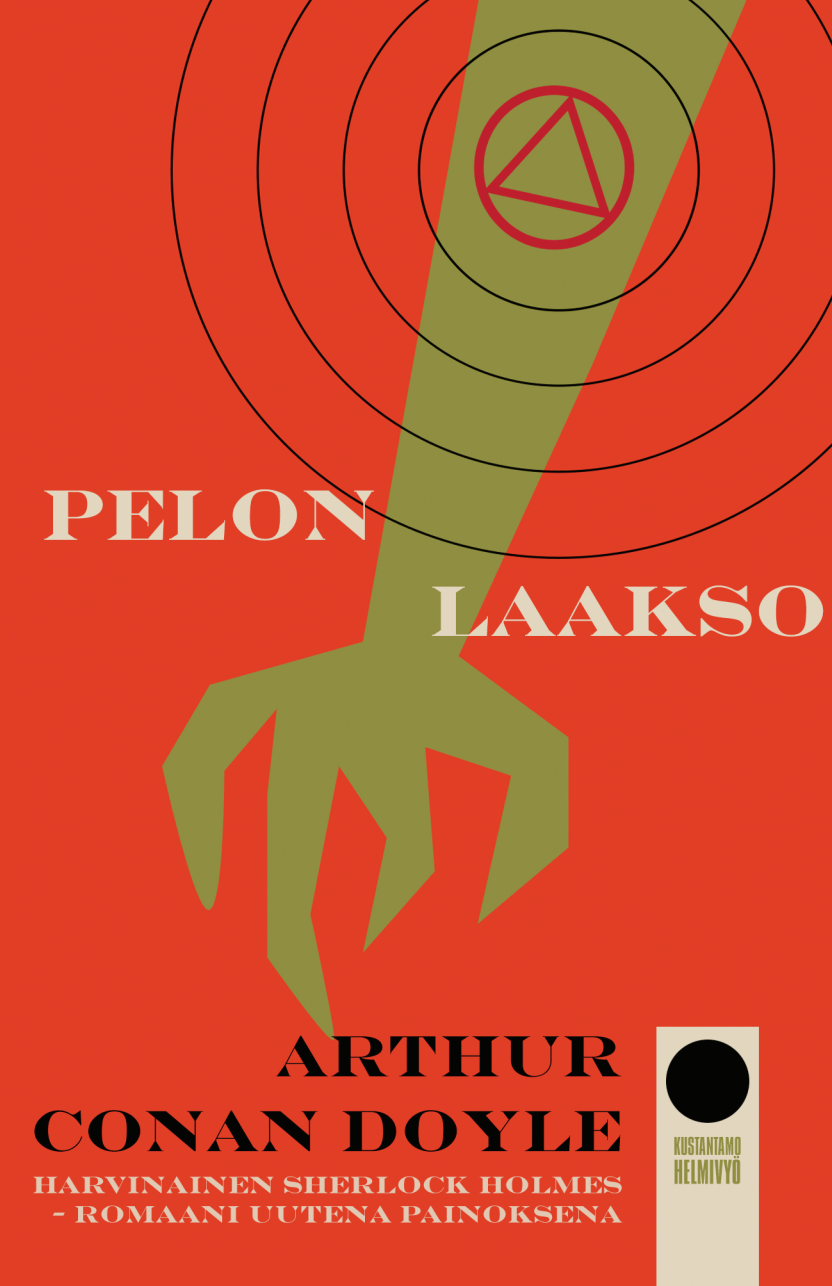

A stylized illustration of a hand with a target symbol. The hand is green and has five fingers. The palm and fingers are pointing towards the bottom left. The background is red. There are three concentric black circles centered on the hand. Inside the innermost circle is a red triangle with a circle inside it.

PELON

LAAKSO

**ARTHUR
CONAN DOYLE**

**HARVINAINEN SHERLOCK HOLMES
- ROMAANI UUTENA PAINOKSENA**

**KUSTANTAMO
HELMIVYO**

Pelon laakso

Arthur Conan Doyle

Pelon laakso

jälkisanat Reijo Valta

Kustantamo Helmivyö

Turku 2017

Arthur Conan Doyle

The Valley of Fear, 1915

Uudistettu suomennos Timo Tuuran *Kauhun laakson* (Kirja 1915)
pohjalta, Reijo Valta

Kustantamo Helmivyö

ISBN 978-952-7211-13-7

Valmistaja: BoD, Norderstedt 2017

SISÄLLYS

I Tragedia Birlstonen kartanossa	7
1 Enne	9
2 Sherlock Holmes tekee päätelmiä	23
3 Murhenäytelmä Birlstonen kartanossa	37
4 Pimeyttä	52
5 Murhenäytelmän osalliset	69
6 Vähän valoa	88
7 Ratkaisu	100

II Scowrerit	123
1 Ihminen	125
2 Päämestari	136
3 Osasto 341, Vermissa	159
4 Pelon laakso	178
5 Synkin hetki	194
6 Vaara	205
7 Birdy Edwardsin ansa	219
Jälkisanat	234

I
TRAGEDIA
BIRLSTONEN
KARTANOSSA

1 ENNE

— Olen taipuvainen ajattelemaan —, sanoin.

— Jos olet, niin ajattele, huomautti Sherlock Holmes kärsimättömästi. Luulen olevani kuolevaisista pitkämielisimpiä, mutta myönnän ystäväni sanojen tällä kertaa suututtaneen.

— Hyvä Holmes, sanoin vakavasti, sinä koettelet toisinaan kärsivällisyyttäni.

Hän oli niin vaipunut omiin mietteisiinsä, ettei hän heti vastannut huomautukseeni. Hän istui aloittamaton aamiainen edessään, nojasi päätään käteensä ja tuijotti paperiin, jonka hän äsken oli ottanut kirjekuoresta. Sitten otti hän käteensä kuoren, piti sitä valoa vasten ja tutki tarkoin sekä sen etu- ja takapuolta.

— Käsiala on Porlockin, sanoi hän miettiväisesti.
— Voin tuskin epäillä, ettei se olisi Porlockin käsialaa, vaikka olen nähnyt sen vain kaksi kertaa. Tämä kreikka-

lainen 'e' heittokoukeroineen on tunnusmerkillinen. Mutta jos kirje on Porlockin lähettämä, niin täytyy sen olla erinomaisen tärkeä.

Hän puhui enemmän itselleen kuin minulle, mutta hänen sanainsa herättämä mielenkiinto hälvensi suutumukseni.

— Kuka on Porlock? kysyin.

— Porlock on, Watson, taiteilijanimi, tunnusmerkki, mutta sen omistaja on ovela ja vaikeasti saavutettavissa oleva mies. Eräässä edellisessä kirjeessä ilmoitti hän aivan suoraan, ettei nimi ollut hänen oikea nimensä ja väitti, etten löytäisi hänen jälkiään tämän suuren kaupungin miljoonien ihmisten joukosta. Porlock ei ole merkittävä itsensä vuoksi, vaan sen suuren miehen vuoksi, jonka kanssa hän on yhteydessä. Kuvittele haukea hain seurassa, shakaalia leijonan seurassa — niin mitä hyvänsä, mikä on vähäpätöistä jonkun kauhistuttavan seurassa — eikä ainoastaan kauhistuttavaa, Watson, vaan mitä suurinta onnettomuutta uhkaavaa. Sellaisena hän kuuluu minun mielenkiintoni piiriin. Olet kai kuullut puhuttavan professori Moriartysta?

— Kuuluisasta tieteellisestä rikollisesta, joka on yhtä mainio roistojen keskuudessa kuin —

— Vaatimaton persoonani, lausui Holmes, estäen minua jatkamasta.

— Hän on tuntematon yleisölle, aioin sanoa.

— Hyvin sattuvasti sanottu! huudahti Holmes. Sinä alat antaa leikkisen pilanteon näytteitä, joita minun täy-

tyy varoa. Kun sinä nimität Moriartya rikolliseksi, niin sinä lain mukaan olet syypää herjaukseen, ja se juuri on merkillistä ja ihmeellistä. Suurin juontenpunoja, mitä milloinkaan on ollut, kaikenkaltaisten pirullisuuksien järjestäjä, synkimpien salahankkeitten ohjaava järki — aivot, jotka olisivat voineet ohjata kansakuntien kohtaloja — siinä mies! Mutta niin vapaana hän säilyy julkisesta epäluulosta — niin saavuttamattomissa kaikelle arvostelulle, niin ihailtavan taitava hän on ohjaamaan lankoja pysyen itse näkymättömissä, että hän äsken lausumiesi sanojen johdosta voisi haastaa sinut oikeuteen, missä sinut tuomittaisiin maksamaan hänelle vuotuinen eläke korvaukseksi hänen kunniansa loukkaamisesta. Eikö hän ole kirjoittanut teosta "Asteroidin dynamiikka", teosta, joka kohoo puhtaan matematiikan niin korkeille asteille, että väitettiin, ettei tieteellisissä aikauskirjoissa kukaan kyennyt arvostelemaan sitä? Sopiiko halventaa sellaista miestä? "Hävytön tohtori", "häväisty professori" — otsikoin sanomalehdet asiasta kertoisivat. Sellainen on ne-ron vaikutus, Watson. Mutta jos selviydyn niistä, jotka ovat vähäpätöisempiä, niin koittanee vielä joskus meidänkin voitonpäivämme.

— Sen haluan nähdä! huudahdin innostuneena. Mutta sinähän puhut tuosta Porlockista?

11 — Niin tosiaankin — tuo niin sanottu Porlock on lenkki ketjussa, lenkki, joka on jonkun matkan päässä ketjun valtavasta kiinnityskohdasta. Meidän kesken sanot-

tuna ei Porlock ole mikään ehjä lenkki. Mikäli olen voinut huomata, on hän tämän renkaan ainoa heikko kohta.

— Mutta mikään ketju ei ole sen heikointa lenkkiä voimakkaampi.

— Olet vallan oikeassa, rakas Watson. Se on juuri Porlockin suuri merkitys. Jäljelle jääneen oikeudentunnon hitusen vaikuttaessa häneen ja jonkun sopivaan aikaan hänelle lähetetyn kymmenen punnan setelin herättäessä hänen mielenkiintoaan, on hän pari kertaa ennakolta lähettänyt minulle tiedonantoja, joilla on ollut arvoa — mitä suurin arvo, niiden avulla kun on voitu ennakolta tietää ja estää rikos sen sijaan, että olisi täytynyt tyytyä vain kostamaan se. En ensinkään epäile sitä, jos meillä vain olisi salakirjoituksen avain, niin huomaisimme tämänkin tiedonannon olevan juuri sellaisen.

Jälleen levitti Holmes paperin koskemattomalle lautaselleen. Nousin, kumarruin hänen puoleensa ja katselein omituista kirjoitusta, jonka sisältö oli seuraava:

534P2-13-127-36-31-4-17-21-41-Douglas 109-293-5-37
Birlstone 26 Birlstone 9-13-171.

— Miten selität tämän, Holmes?

— Se on varmaankin yritys lähettää salainen tiedonanto.

— Mutta mitä hyötyä on käyttää salakirjoitusta, johon ei ole avainta?

— Ei mitään tällä kertaa.

— Miksi sanot "tällä kertaa"?

— Siksi, että on monia salakirjoituksia, jotka voisin selittää yhtä helposti kuin "Timesin" niin sanotun "pelkopalstan" salaisuudet. Sellaiset yksinkertaiset keksinnöt virkistävät ajattelukykyä väsyttämättä sitä. Mutta tämä on aivan toista. Ne viittaavat varmaankin jonkun kirjan määrätyn sivun sanoihin. Olen avuton ennen kuin saan tietää, minkä kirjan sivuihin.

— Mutta mitä merkitsevät "Douglas" ja "Birlstone"?

— Ne sanat on kirjoitettu selvästi sen vuoksi, ettei niitä luultavasti ollut tuolla sivulla.

— Mutta miksi hän ei ole ilmoittanut kirjaa?

— Synnynnäinen teräväjärkisyytesi, tuo sinulle ominainen oveluus, joka tuottaa suurta iloa ystäville, olisi varmaankin estänyt sinut panemasta salakirjoitusta ja sen avainta samaan kuoreen. Jos se olisi joutunut harhateille, olisi lähettäjä ollut tuhon oma. Mutta kun asia on järjestetty, niin kuin nyt, niin molemmat paperit olisivat eksyneet samalle taholle, ennen kuin mitään vahinkoa olisi tapahtunut. Mutta toisen postin pitäisi jo olla täällä ja ihmettelisin, ellei se toisi kirjettä, jossa on tarkempi selitys, tai — mikä on luultavampaa — mainitsemaasi kirjaa.

Holmesin ennustus toteutui, kun muutaman minuutin kuluttua palveluspoika Billy tuli tuoden odotetun kirjeen.

— Sama käsiala, huomautti Holmes, avatessaan kirjekuoren, ja tässä on todella nimikirjoitus, lisäsi hän

mielissään kääriessään kirjeen auki. Edistymme, Watson.

Mutta hänen otsansa synkistyi, kun hän silmäili kirjeen sisältöä.

— Tämä oli hyvin ikävää, tämä. Pelkäänpä, Watson, että petymme toiveissamme. Kunhan tuon Porlockin ei vain kävisi huonosti. "Hyvä mr. Holmes" — niin hän kirjoittaa — "en puutu enempää tähän asiaan. Vaara on liian suuri. Hän epäilee minua. Luulen, että hän epäilee minua. Odottamatta tuli hän luokseni, kun olin kirjoittanut osoitteen kuoreen lähettääkseni teille salakirjoituksen avaimen. Onneksi ennätin kätkeä sen. Jos hän olisi saanut nähdä sen, olisi minulle käynyt huonosti. Mutta havaitsin epäilyksen hänen silmissään. Olkaa hyvät, polttakaa salamerkein kirjoitettu tiedonantoni, josta teille ei enää voi olla mitään hyötyä. Fred Porlock."

Holmes istui hetkisen hypistellen kirjettä, katsellen samalla takkaan.

— Onhan mahdollista, sanoi hän vihdoinkin, ettei se merkitse mitään. Ehkä vain huono omatunto ahdisti häntä. Hän tiesi olevansa kavaltaja ja luki sen vuoksi syytteen toisen silmistä.

— Ja tuo toinen oli, arvaan, professori Moriarty!

— Arvasit oikein. Kun joku tuon joukkion jäsen sanoo: "hän", niin kyllä tiedän ketä tarkoitetaan. Kaikki he tuntevat tämän yksinvaltiaan, "hänet".

— Mutta mitä hän sitten voi tehdä?

— Hm. Tuo oli kovin laaja-alainen kysymys. Kun si-

nulla on vastustajanasi yksi Euroopan parhaita aivoja ja niissä avustavat pimeyden kaikki voimat, niin ovat mahdollisuudet moninaiset. Ystävämme Porlock on suunniltaan pelästyksestä. Ole hyvä, vertaa käsialaa kirjeessä käsialaan osoitteessa. Viimeksi mainittu on kirjoitettu ennen tuota onnetonta käyntiä. Toinen on selvää ja varmaa, toinen tuskin luettavaa.

— Miksi hän sitten ollenkaan kirjoitti? Miksi hän ei heittänyt kaikkea sikseen?

— Hän pelkäsi minun siinä tapauksessa ryhtyvän tutkistelemaan asiaa ja tuottavan hänelle ikävyyksiä.

— Niinpä tietenkin, sanoin. Olin nyt ottanut käteeni alkuperäisen salakirjoituksen ja katselin sitä hyvin miettiväisenä. Saattaa tulla hulluksi jos ajattelee, että tämä paperipala sisältää tärkeän salaisuuden, jota ei ihmisvoimin saa selville.

Sherlock Holmes oli työntänyt aamiaisensa syrjään sitä maistamatta ja sytyttänyt ilkeäkatkuisen piippunsa, joka oli hänen seuralaisenaan kun hän ajatteli tiukasti.

— Mitenkähän oikeastaan tämä asia lienee, sanoi hän nojautuen taaksepäin ja katsellen kattoon. Seikka jos toinenkin lienee jäänyt sinun Machiavelli-älyltäsi huomaamatta. Tarkastelkaamme ongelmaa puhtaan järjen valossa. Mies viittaa kirjaan. Siinä on lähtökohtamme.

— Se on sangen häilyvä.

— Katsokaanpa, emmekö saa siitä kiinni. Kun tark-

kaan mietin asiaa, ei se näytä niin selvittämättömältä. Mitä viittauksia hän antaa meille kirjan laadusta?

— Ei mitään.

— Niin huonosti ei asianlaita kuitenkaan ole. Salakirjoitus alkaa luvulla 534, suurin numeroin, eikö totta? Otaksumme toistaiseksi, että 534 on kirjan sivunumero, jota salakirjoitus tarkoittaa. Kirjastamme on jo siis tullut paksu kirja, ja onhan sitenkin jo voitettu jotain. Mitä muuta kertoo meille tämä paperi tuosta suuresta kirjasta? Seuraava merkki on P 2. Miten selität sen, Watson? —

— Toinen pykälä eli luku, epäilemättä. Jaetaanhan joitakin tieteellisiä teoksia pykäliinkin.

— Tuskin olet oikeassa, Watson. Olet kai samaa mieltä kanssani siitä, että kun kerran sivun numero on ilmoitettu, niin on yhdentekevää, mihin pykälään tai lukuun tuo sivu kuuluu. Ja sinun täytynee myöntää, että jos sivu 534 on toisen pykälän eli luvun alussa, niin on ensimmäinen pykälä eli luku ollut sietämättömän pitkä.

— Entä toinen palsta? huudahdin.

— Hyvä, Watson! Voitat itsesi. Ellei se merkitse palstaa, niin petyn suuresti. Alamme siis nyt nähdä edessämme suuren kirjan, joka on painettu kaksipalstaiselle sivuille joiden täytyy olla sangen pitkiä, koska erään sanoista ilmoitetaan olevan kahdessadasyhdeksäkymmeneskolmas. Joko olemmeko päässeet rajalle, jonka voimme saavuttaa tekemällä päätelmiä?

— Pelkäänpä olevan niin.

— Nyt teet vääryyttä itsellesi. Vielä neronleimaus,

Sir Arthur Conan Doyle kirjoitti neljä romaania tunnetusta etsiväsankaristaan Sherlock Holmesista. Viimeinen niistä oli *Pelon laakso*, jossa Holmes taistelee jälleen kerran arkkivihollistaan Moriartya vastaan. Moriartylla on uusi liittolainen – Yhdysvaltain ammattiyhdistykset!

Teosta on sanottu ensimmäiseksi kovaksikeitetyksi rikosromaaniksi, ja siinä onkin Holmes-romaaniksi poikkeuksellisen paljon suorasukaista väkivaltaa. Romaani perustuu löyhästi Molly Maguires -nimellä tunnetun salaliiton tapaukseen, jossa kaivosmiehet turvautuivat terrorismiin taistellessaan oikeuksiensa puolesta.

Pelon laakso on aiemmin ilmestynyt suomeksi vain kerran nimellä *Kauhun laakso* vuonna 1915. Oululainen tietokirjailija ja runoilija Reijo Valta on muokannut Timo Tuuran käännöstä nykyaikaisemmaksi. Valta on lisäksi kirjoittanut teokseen jälkisanat.

ISBN 978-952-72111-13-7

9 789527 211137

kannet: JT Lindroos